

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ÜÇ AYLAR VE REGAİB KANDİLİ

Rahmet mevsiminin ilk müjdesi

25 Aralık 2025 — Receb 1447

GİRİŞ

Halk arasında “Üç Aylar” diye bilinen Receb, Şâban ve Ramazan ayları, Yüce Allah’ın müminlere ikram ettiği faziletli bir zaman dilimidir. Yapılan dua ve ibadetlerin büyük mükâfatla karşılık bulduğu, dökülen pişmanlık gözyaşlarının günahları silip yok ettiği kutlu bir mevsimdir. Kısaca üç aylar, günahlardan arınma, sevaplarla bezenme mevsimidir.

Kur’an-ı Kerim’de Rabbimiz haram aylara şöyle işaret etmiştir:

ÂYET-İ KERİME

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ
أَنفُسَكُمْ

“Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı günkü yazısına göre ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü haram aylarıdır. Bu, dosdoğru bir nizamdır. Öyleyse o aylar içinde kendinize yazık etmeyin...” (Tevbe, 9/36)

Hiz. Peygamber (s.a.s.) de ayet-i kerimede işaret edilen haram ayların **Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Receb** ayları olduğunu şu hadisiyle açıklamıştır:

HADİS - İ ŞERİF

الزَّمانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا ، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حَرَمٌ ثَلَاثٌ مُتَوَالِيَاتٌ ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمَحَرَّمُ ، وَرَجَبٌ مُضَرَ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ

“Muhakkak zaman, Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı günkü şekliyle (aslına) dönmüştür. Sene on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Bunlardan üçü peş peşedir: Zilkade, Zilhicce, Muharrem, bir de Cemaziyel-ahir ile Şaban ayları arasında olan Mudar Kabilesinin ayı Receb’tir” (Buhârî, Bed’ü’l-Halk, 2; Müslim, Kasâme, 29)

21 Aralık Pazar günü üç ayların başlangıcı olan Receb **ayının ilk günü**, bu ayın ilk Cuma gecesi olan **25 Aralık Perşembe** akşamı da **Regaib Kandilini idrak** edeceğiz.

Amr b. Abese’nin yönelttiği “**Ey Allah’ın Resûlü, (Allah’a) diğer vakitlerden daha yakın olunacak bir vakit var mıdır ya da özel olarak tercih edilecek bir zaman var mıdır?**” sorusuna Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle cevap vermişti:

HADİS - İ ŞERİF

نَعَمْ إِنْ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْعَبْدِ جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ فَإِنَّ الصَّلَاةَ مُحْضُورَةٌ مَشْهُودَةٌ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ

“Evet. Azîz ve Celîl olan Allah’ın kula en yakın olduğu vakit, gecenin sonlarına doğru olan vakittir. O saatlerde Allah’ı ananlardan olmayı istersen, bunu yap! Kuşkusuz o vakitlerde kılınan namazlarda melekler hazır bulunup şahitlik yaparlar.” (Nesâî, Mevâkît, 35)

Peygamberimizin (s.a.s.) Amr’a verdiği cevapta, yirmi dört saatlik bir zaman dilimi içerisindeki mübarek vakitlerden söz edilmektedir. Allah Resûlü (s.a.s.) diğer pek çok sözünde hafta, ay ya da yıl içerisinde bulunan özel zaman dilimlerine de işaret etmiştir. Bu bağlamda Ramazan ayı, mübarek aylar içindeki en faziletli aydır.

Mübarek aylar arasında, kulları ruhen ve bedenlen Ramazan’a hazırlayan Receb ve Şâban aylarının ayrı bir önemi vardır. Resûlullah (s.a.s.), üç ayları sevinç içerisinde karşılamış ve Receb ayı girdiğinde şöyle dua etmiştir:

HADÎS - İ ŞERÎF

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

“Allah’ım! Receb ve Şâban’ı hakkımızda mübarek eyle ve bizi Ramazan’a ulaştır...”

(İbn Hanbel, I, 259)

Hikmet ehli ise: **“Yıl, ağaç gibidir. Receb ayı ağacın yapraklı hali, Şaban ayı meyveli hali, Ramazan ayı ise meyvesinin toplanacağı zaman gibidir”** demişlerdir.

Zünnun-i Mısri ise üç aylar hakkında şöyle demiştir: **“Recep tohum ekme ayıdır, Şaban sulama ayıdır, Ramazan hasat ayıdır. Herkes ne ekerse onu biçer. Ne yaparsa cezasını çeker.”**

Receb ayı, bizi Ramazana hazırlayan bir mevsimin ilk adımı oluyor. Ramazan ayına mümin kendisini hazırlayarak, derleyip toplayarak giriyor. Onun için; Receb ayı tevbe, Şaban ayı ibadetlere devam etme, Ramazan da mükâfatlarını alma ayıdır denilerek bu ayların birbirleriyle irtibatlı olduğu beyan edilmiştir.

Receb ayının değerini yücelten önemli bir hadise de **İsra ve Mirac** mucizeleridir. Peygamber Efendimizin (s.a.s.) Mescid-i Harâm’dan Mescid-i Aksâ’ya gittiğini ifade eden İsrâ, oradan da semaya yükseldiğini ifade eden Miraç olayı rivayetlere göre Receb ayında gerçekleşmiştir. (İbn Hacer, Fethu’l-bâri, VII, 203)

Miraç’ta; Resûl-i Ekrem’e (s.a.s.) ve ümmetine beş vakit namazın farz kılınması, *Âmenerrasûlû* olarak bilinen Bakara sûresinin son 2 âyetinin vahyedilmesi ve **“Allah’a şirk koşmayanların büyük günahlarının bağışlanacağı”** müjdesinin verilmesi (Müslim, İmân, 279) Receb ayı için bir bereket vesilesidir.

Receb ve Şaban ayları, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) oruç tutmaya büyük önem verdiği aylardır. Fakat Hz. Peygamber (s.a.s.), bütün ayı oruçlu geçirmenin Ramazan’ın şerefine özel bir durum olarak kalmasını istediğinden olsa gerek, Receb ayı orucundan bahsettiği bir hadisinde bu ayın tamamının oruçlu geçirilmesini hoş görmediğini belirtmiştir. (İbn Mâce, Sıyâm, 43)

H.z. Peygamber (s.a.s.) Şaban ayı geldiğinde de oruç tutmaya özen gösterirdi. Çok sevdiği Üsâme b. Zeyd (r.a.) bunu fark etmiş, Şaban ayında tuttuğu kadar hiçbir ayda oruç tutmamasının sebebini sorduğunda Allah Resûlü'nden (s.a.s.) şu cevabı almıştı:

HADİS - İ ŞERİF

ذَلِكَ شَهْرٌ يَغْفُلُ النَّاسُ عَنْهُ بَيْنَ رَجَبٍ وَرَمَضَانَ وَهُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ فَأَحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ

“Bu ay Receb ile Ramazan arasında insanların gafil bulundukları bir aydır. Bu ayda ameller âlemlerin Rabbi olan Allah’a arz olunur. Ben de amellerimin oruçlu iken Allah’a sunulmasını arzu ederim.” (Nesâî, Sıyâm, 70)

Kulun amellerinden Allah’ın haberdar olmaması düşünülemez. Fakat kulların amellerinin Allah’a belirli zamanlarda arz olunması, muhtemelen Allah’ın kullarına tevbe için fırsat tanınmasından kaynaklanmaktadır.

Şaban ayının on beşinci gecesi ise, kültürümüzde **Berât gecesi** olarak adlandırılır. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Şaban ayının yarısına denk gelen bu gecede Allah’a çok ibadet edilmesini, gündüzünde ise oruç tutulmasını tavsiye etmiş ve o gece güneş batınca Allah Teâlâ’nın dünyaya rahmetiyle tecellî ederek fecre kadar,

HADİS - İ ŞERİF

أَلَا مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرْ لَهُ أَلَا مُسْتَرْزِقٌ فَأَرْزُقْهُ أَلَا مُبْتَلًى فَأُعَافِهِ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

“Bağışlanmak dileyen yok mu, onu bağışlayayım! Rızık isteyen yok mu, ona rızık vereyim! Belaya dâçar olan yok mu, ona afiyet vereyim!..” buyurduğunu bizlere müjdelemiştir. (İbn Mâce, İkâmetü’s-Salât, 191)

B. REGAİB GECEŚİ VE FAZİLETİ

Böyle değerli bir zaman dilimi olan üç ayları **Regaib Gecesi** ile karşıyoruz. Sözlükte “Kendisine rağbet edilen şey, bol ve değerli bağış” anlamındaki “ragibe”nin çoğulu olan regaib kelimesi, hadis ve fıkıh literatüründe “bol sevap ve mükâfat, faziletli amel” demektir. Hicrî takvime göre yedinci ay olan Receb’in ilk perşembesini cumaya bağlayan geceye ad olmuştur.

(Hamdi Tekeli, Regaib Gecesi, DİA, 34/535-536) 25 Aralık Perşembe akşamı da Regaib kandilini idrak edeceğiz inşallah. Resûlullah (s.a.s.):

HADİS-İ ŞERİF

خَمْسُ لَيَالٍ لَا تُرَدُّ فِيْهَا الدَّعْوَةُ: أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ وَلَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ
وَلَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ

“Beş gece vardır ki, onda yapılan dua geriye çevrilmez: Recep ayının ilk, Şaban ayının on beşinci, Cuma, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı geceleridir.” (Abdurrezzak, el-Musannef, IV, 317) buyurmuştur. Hadis-i şerif’te haber verilen beş gecedен biri Receb ayının ilk Cuma gecesi yani Regaib gecesidir.

Regaib gecesinde isteklerimizi, arzularımızı gözden geçirmeliyiz. İsteklerimiz, arzularımız neler? Yönelişimiz neye ve kime? Neyi istiyoruz?;

ÂYET-İ KERÎME

وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا

“...Kim dünya nimetini isterse ondan kendisine veririz; kim âhiret nimetini isterse ona da ondan veririz...” (Âl-i İmrân, 3/145) ayetinden ahiretin tercih edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Yüce Rabbimiz:

ÂYET-İ KERÎME

﴿وَالِى رَّبِّكَ فَارْغَبْ﴾

“Ve yalnız rabbine yönel.” (İnşirah, 94/8) buyurmuş ve yönelişimizin yalnız kendisine olmasını emretmiştir. Her işte, çalışmada, gayrette, her mekânda ve zamanda Allah’ın rızasını istemek, O’na yönelmek...

ÂYET-İ KERÎME

﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ﴾

“Nerede olursanız olun, O (Allah) sizinle beraberdir.” (Hadid, 57/4) Her nerede olursanız O sizinle beraberdir. O’nun ilmi ve kudreti yanınızdan ayrılmaz. Ve Allah her ne yaparsanız görendir. Görür ve ona göre karşılığını verir.

ÂYET-İ KERÎME

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

“Allah’ı unutan, bu yüzden Allah’ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. İşte onlar gerçekten yoldan çıkmışlardır.” (Haşr, 59/19) Allah’ı unutanlar aslında kulluğunu unutanlardır.

Bu güzel gecelerin bereketinden istifade etmek için Rabbimizin ayetine kulak verelim:

ÂYET-İ KERÎME

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“De ki (Allah şöyle buyuruyor): “Ey kendi aleyhlerine olarak günahta haddi aşan kullarım! Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah (dilerse) bütün günahları bağışlar; doğrusu O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.” (Zümer, 39/53) Ve tövbe edip günahlarımızdan arıyalım. Ümitsizliğe kapılmayalım çünkü:

ÂYET-İ KERÎME

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

“O, kullarının tevbesini kabul eden, günahlarını bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir.” (Şûrâ, 42/25) buyuran Rabbimiz, sonsuz merhamet sahibidir.

Gecenin ihyasına tövbe ile başlayalım ve dua ile devam edelim. Rabbimiz:

ÂYET - İ KERÎME

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

“Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakıным. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.” (Bakara, 2/186) buyurmuş ve bu ayette dua edenin duasını kabul edeceğini vaat etmiştir.

Dua; ihtiyacın anahtarı, ihtiyaç sahiplerinin dinleneceği, çaresiz kalanların sığınacağı ve ümit sahiplerinin nefes alacağı yerdir. Rabbimiz, kendisinden isteyen asla kapısından kovmaz. Cenab-ı Hak, samimi bir şekilde ibadet eden kulunu sever, ne isterse ona ihsan eder. Allah Resûlü (s.a.s.) kudsi hadiste şöyle buyurur:

HADÎS - İ ŞERÎF

إِنَّ اللَّهَ قَالَ مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا اقْتَرَضْتُ عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا ، وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ ، وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لِأُعِيذَنَّهُ ، وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدَّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ ، يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ

“Allah buyurdu ki; Kim benim bir veli kuluma (dostuma) düşmanlık ederse, ben de ona harp ilân ederim. Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle bana yaklaşılamaz. Kulum nafile ibadetlerle de bana yaklaşılmaya devam eder, ta ki ben onu severim. (Sevince de) artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden isterse muhakkak ona (istediğini) veririm. Bana sığınırsa muhakkak onu korur ve kollarım. Yapacağım hiçbir şeyde, mü'min kulumun canını almaktaki

tereddüüdüm kadar tereddüt etmedim; o ölümü sevmez, ben de onun hoşuna gitmeyişi ona yapmaktan hoşlanmam.” (Buhârî, Rikâk, 38)

Hadis-i kutside (manası Cenab-ı Hakka, sözü Hz. Peygamber’e (s.a.s.) ait hadisler) Allah Teâlâ buyuruyor ki:

HADİS-İ ŞERİF

أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي ، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي ، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي ، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشِيرٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا ، وَإِنْ أَتَانِي يَمْسِي أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً

“Ben, kulumun benim hakkımdaki zannı ne ise öyleyim. Beni andığında onunla beraberim. O beni kendi başına anarsa, ben de onu kendi başıma anarım. O beni bir topluluk içinde anarsa, ben de onu o topluluktan daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. O bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!” (Buhârî, Tevhîd, 15; Müslim, Zikir, 21)

Bu mübarek geceyi fırsat bilerek, günahlarımız ne kadar çok olursa olsun Rabbimizin rahmetinin daha geniş olduğu bilinciyle, günahlardan arınma ümidiyle Rabbimizin engin rahmetine sığınalım. Geceleri secdelerimizle, seher vakti dualarımızla Rabbimizden bağışlanmayı dileyelim. Kulluk hayatımızda yeni bir sayfa açıp Rabbimizle olan ahdimizi tazeleyelim.

C. BU GÜNLERİ NASIL DEĞERLENDİRELİM?

- 1- Nefis muhasebesi yapmalıyız. Kulluğumuzda neredeyiz? sorusunu kendimize sormalıyız.
- 2- Günahlarımızdan tevbe etmeliyiz.
- 3- Hayat kitabımız Kur’ân-ı Kerim’i okumalı, anlamaya çalışmalıyız.
- 4- Namaz muhasebemizi yapıp, kaza ve nafil namazlar kılmalıyız.
- 5- Müminlerle helalleşmeli, küs ve dargın olanlar barıştırmalı, kederli yüzleri güldürmeliyiz.
- 6- Kendimize, ailemize ve diğer mümin kardeşlerimize isim zikrederek hayır dualar etmeliyiz.
- 7- Ramazan ayında tutacağımız bir aylık oruçtan başka Recep ve Şaban aylarında da oruç tutmaya özen göstermeliyiz. Pazartesi ve Perşembe günleri, Hicri ayın 13-14-15. günleri gibi Resûlullah’ın (s.a.s.) oruç tuttuğu günlerde oruç tutmaya gayret göstermeliyiz.

8- Bu günlerde tevbe, dua, niyaz ve istiğfarlarımızla Allah’a yaklaşmaya ve kendimizi affettirmeye çalışmalıyız. Peygamber Efendimize (s.a.s.) çokça salât-ü selâm getirmeli, onun sünnetine uyup, ümmetinden olma şuurumuzu tazelemeliyiz.

SONUÇ

Regaib Kandili; istekleri, arzuları, yönelişleri gözden geçirme vaktidir. Regaib Gecesine has bir namaz olmamakla birlikte, gecenin ihya edilmesi esastır. Sünnet olan nafile ibadetlerle, kaza namazı kılarak, Kur’an-ı Kerim okuyarak gecemizi bereketlendirmeye çalışalım. Regaib Kandilinin gündüzünde bir gün öncesi veya sonrası ile nafile oruç tutulabilir. Receb ayı girdiğinde Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle dua ederdi:

D U Â

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَارِكْ لَنَا فِي رَمَضَانَ

“Allah’ım! Receb ve Şaban’ı hakkımızda mübarek eyle ve bizi Ramazan’a ulaştır...”
(Taberânî, el-Mucemü’l-Evsat, IV, 189) Rabbimiz sağık ve afiyet içerisinde kendisine kul olabilmeyi, O’na yönelebilmeyi lütfeylesin. Üç aylar ve Regaib Kandiliniz mübarek olsun.